

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра міжнародного права

ПРОГРАМА КУРСУ

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

для студентів юридичного факультету

Львів 2016

В.А. Гринчак – доцент кафедри міжнародного права факультету міжнародних відносин ЛНУ імені Івана Франка.

Міжнародне публічне право. Програма курсу та плани практичних занять для студентів юридичного факультету – Львів: Факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2016. – 36 с.

Схвалено кафедрою міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № від лютого 2016р.

Авторські права застережені

АНОТАЦІЯ

Курс “Міжнародне публічне право” є самостійною навчальною дисципліною у процесі підготовки бакалавра за спеціальністю «Правознавство». Предметом вивчення курсу є принципи та норми, які регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями та іншими суб’єктами міжнародного публічного права на засадах рівності, справедливості, верховенства права та поваги прав та основних свобод людини.

Події останнього десятиліття змушують світову спільноту переосмислити багато концепцій співробітництва та мирного співіснування. Нехтування принципом добросовісності, зловживання правом, підміна понять та недотримання міжнародних зобов’язань посягають на основи світового устрою загалом. Сьогодні поведінка на міжнародній арені окремих держав, зокрема: Російської Федерації, наголошує на свавільному односторонньому характері зміни чи модернізації міжнародних зобов’язань та ініціює перегляд засад міжнародного миру та безпеки. Це безпосередньо стосується нашої держави, оскільки призвело до тимчасової втрати державної території АР Крим та дестабілізації ситуації на сході країни. На прикладі України можна показати, якою слабкою та малоефективною є сучасна система протидії агресору, коли ним є ядерна держава з правом вето у тих міжнародних організаціях, мета яких врегульовувати та запобігати міжнародним протиріччям.

Водночас розширення участі України у міжнародних відносинах, насамперед внаслідок інтеграційних європейських та євро - атлантичних напрямків зумовлює необхідність вивчення та впровадження в життя сучасних міжнародних стандартів через вдосконалення національних механізмів та створення сприятливих умов для імплементації.

Системний і комплексний підхід до вивчення дисципліни дає можливість розуміти суть і зміст міжнародно-правових явищ, давати їм правильну кваліфікацію.

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема I. Поняття, значення та особливості міжнародного публічного права.

1. Поняття, суть і значення міжнародного публічного права. Генезис міжнародного публічного права: виникнення міжнародного публічного права та основні етапи його історії. Зародки інститутів міжнародного публічного права у родоплемінних утвореннях Стародавнього світу (протодержавах). Значення появи держави та її вплив на формування та розвиток міжнародного публічного права. Роль римського права у становленні міжнародного публічного права. Роль римо-католицької церкви у розвитку інститутів міжнародного публічного права.
2. Державний суверенітет і його вплив на розвиток міжнародного публічного права. Вестфальським мир 1648 р. і його вплив на розвиток міжнародного публічного права. Роль Французької буржуазної революції 1789 – 1793 р. та Віденського конгресу 1825 р. у формуванні атрибутів державного суверенітету, а також становлення інститутів міжнародного публічного права загалом.
3. «Класичне» міжнародне публічне право (право цивілізованих народів), його зміст та особливості. Обмеження застосування сили у міжнародних відносинах. Місце і роль Ліги Націй у формуванні системи міжнародного миру і безпеки.
4. Сучасне міжнародне право. Суть і зміст глобальної системи міжнародного миру і безпеки під егідою ООН. Україна і міжнародне публічне право. Припинення існування СРСР і його правові наслідки. Міжнародно-правові проблеми діяльності незалежної України, проблема правонаступництва.
5. Визначення міжнародного публічного права. Особливості міжнародного публічного права (суб'єктів, об'єктів, правовідносин, норм тощо). Система сучасного міжнародного публічного права, його галузі та інститути. Функції міжнародного публічного права.
6. Співвідношення міжнародного і внутрідержавного права (специфічний предмет регулювання, суб'єкти міжнародного публічного права; процес створення норм та забезпечення їх дотримання). Вплив внутрідержавного права на розвиток міжнародного публічного права. Роль прогресивних норм внутрідержавного права у виникненні норм міжнародного

публічного права. Вплив міжнародного публічного права на внутрідержавне право в сучасних умовах. Суверенітет держави і необхідність відповідності внутрідержавного права міжнародному праву. Проблема безпосереднього застосування норм міжнародного публічного права в діяльності органів держави. Національно-правова імплементація норм міжнародного публічного права: трансформація, інкорпорація, відсилання та ін. Законодавство і практика України у питанні імплементації норм міжнародного публічного права .

7. Міжнародне публічне право та інші соціальні норми.
8. Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного публічного права. Інкорпорація міжнародного публічного права.
9. Глобальні проблеми людства, пріоритет загальнолюдських цінностей і міжнародне публічне право. Примат міжнародного публічного права в міжнародній політиці.
10. Проблема ефективності норм міжнародного публічного права. Шляхи вдосконалення міжнародних зобов'язань щодо забезпечення міжнародного миру та безпеки і подальшого підвищення ролі міжнародного публічного права в регулюванні міжнародних відносин.

Тема 2. Основні принципи міжнародного публічного права.

1. Поняття принципів міжнародного публічного права. Значення принципів як імперативного регулятора міжнародних відносин. Роль Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. у формуванні загальноновизнаних норм міжнародного публічного права. Норми *jus cogens*: суть, зміст та правова природа.
2. Становлення і розвиток основних принципів міжнародного публічного права. Кодифікація принципів міжнародного публічного права в статуті ООН.
3. Розвиток основних принципів у Декларації про принципи міжнародного публічного права, які стосуються дружних відносин і співробітництва між державами у відповідності до Статуту ООН.
4. Передумови розширення основних принципів міжнародного публічного права. Кодифікація та розвиток основних принципів у Заключному акті Загальноєвропейської наради з питань безпеки і співробітництва. Основні принципи міжнародного права: історичний розвиток, зміст, конкретні способи застосування.

5. Класифікація основних принципів міжнародного публічного права. Система принципів сучасного міжнародного публічного права:
  - а) юридична природа;
  - б) умови функціонування;
  - в) сфера дії;
6. Основні принципи міжнародного публічного права в галузі забезпечення міжнародного миру і безпеки. Проблеми кваліфікації актів агресії на прикладі «гібридної» війни Російської Федерації в Україні та інтервенції на запрошення Російської Федерації у Сирії. Проблеми забезпечення територіальної цілісності внаслідок окупації Російською Федерацією півострова Крим.
7. Основні принципи міжнародного публічного права в галузі забезпечення міжнародного співробітництва.
8. Основні принципи міжнародного публічного права в галузі дотримання прав людини та основних свобод.

Тема 3. Джерела міжнародного публічного права.

1. Поняття і сутність джерел міжнародного публічного права. Форми правотворчої діяльності в міжнародному праві. Статут Міжнародного Суду ООН і джерела міжнародного публічного права.
2. Міжнародний договір – головне джерело сучасного міжнародного публічного права. Соціальна і юридична природа міжнародного договору. Форми угод суб'єктів міжнародного публічного права.
3. Міжнародний звичай як джерело міжнародного публічного права. Значення міжнародного звичаю в сучасному міжнародному праві. Засоби формування міжнародних звичаїв. Роль рішень Міжнародного Суду ООН у питаннях формування міжнародних звичаїв. Особливості реалізації міжнародних звичаїв. Класифікація міжнародних звичаїв. Співвідношення міжнародного звичаю і міжнародного договору.
4. Значення актів міжнародних органів і організацій для формування норм міжнародного публічного права. Сучасна міжнародно-правова доктрина про акти міжнародних органів і організацій як джерела міжнародного публічного права. Міжнародне публічне право про юридичну силу рішень міжнародних організацій.

5. Загальні принципи права в системі джерел міжнародного публічного права: питання визнання в теорії і практиці.
6. Вплив на міжнародну правотворчість доктрин міжнародного публічного права та праці видатних юристів-міжнародників. Г.Гроцій – один із основоположників науки міжнародного публічного права. Академік В.М.Корецький – видатний український юрист-міжнародник.
7. Міжнародні судові рішення і їх значення для формування норм міжнародного публічного права.
8. Вплив національного законодавства і рішень національних судових установ на формування міжнародно-правових норм.

Тема 4. Суб'єкти міжнародного публічного права.

1. Поняття та особливості міжнародної правосуб'єктності. Рішення Міжнародного Суду ООН у справі про відшкодування шкоди спричиненої на службі в ООН 1949 р. і питання розширення кола суб'єктів міжнародного публічного права.
2. Концепція міжнародної правосуб'єктності у міжнародному публічному праві: теорія та практика. Види суб'єктів міжнародного публічного права.
3. Держава – основний суб'єкт міжнародного публічного права. Поняття і ознаки державного суверенітету. Міжнародна правосуб'єктність складних держав, проблема міжнародної правосуб'єктності членів федерації. Імунітети держав у сучасному міжнародному публічному праві.
4. Визнання держави, юридичні наслідки і значення. Теорії визнання (конститутивна і декларативна). Об'єкти визнання. Види, форми і способи визнання. Визнання уряду: критерії, форма, засоби. Участь держав у міжнародних організаціях і їх визнання.
5. Проблеми правонаступництва держав:
  - а) в результаті соціальних революцій;
  - б) у випадку деколонізації;
  - в) при об'єднанні, розділі держав, інших територіальних змінах.
6. Права і обов'язки держав в сфері правонаступництва. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо міжнародних договорів 1978 р. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів 1983 р.

Правонаступництво колишніх радянських республік в результаті розпаду СРСР.

7. Міжнародна правосуб'єктність націй і народів, що боролись за свою незалежність. Міжнародна правосуб'єктність націй і народів, що борються за своє самовизначення. Проблема визнання організацій опору і національно-визвольних рухів. Способи реалізації права на самовизначення і міжнародна правосуб'єктність.
8. Особливості міжнародної правосуб'єктності міжнародних організацій, правові основи. Роль Міжнародного Суду ООН у питаннях визнання правосуб'єктності міжнародних організацій. Проблеми правонаступництва міжнародних організацій.
9. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб, суб'єктів федерацій, транснаціональних корпорацій та інших інституцій.
10. Проблема міжнародної правосуб'єктності невизнаних територій у міжнародному публічному праві. Правовий статус Придністров'я, Абхазії, Південної Осетії, півострова Крим. Проблема міжнародної правосуб'єктності ДНР та ЛНР.

Тема 5. Територія і міжнародне публічне право.

1. Значення територіальних питань в міжнародних відносинах. Територія як об'єкт міжнародного публічного права.
2. Види територій у міжнародному публічному праві: територія державна, з міжнародним режимом, із змішаним режимом. Територія і правонаступництво у міжнародному публічному праві.
3. Поняття територіального верховенства. Юридична природа і склад державної території. Об'єкти, що прирівнюються до державної території. Проблема анклавів. Правові основи та способи зміни, втрати та набуття державної території.
4. Державні кордони та їх правовий режим. Законодавство України про територіальне верховенство і режим державних кордонів. Міжнародні договори про режим державних кордонів.
5. Державні сервітути у міжнародному публічному праві. Поняття, види, режим та порядок їх встановлення.

6. Міжнародні ріки. Міжнародно-правовий режим рік Європи (на прикладі ріки Дунай). Господарське використання міжнародних рік.
7. Міжнародні канали. Особливості формування статусу міжнародних каналів як території у міжнародному публічному праві.
8. Міжнародні простори як об'єкт загального користування.
9. Правовий статус полярних просторів Арктики і Антарктики. Особливості діяльності держав в цих районах.

Тема 6. Населення і міжнародне публічне право.

1. Поняття населення держави і його склад. Громадянство і його значення в сучасних міжнародних відносинах. Правове положення громадян держави, іноземців та осіб без громадянства. Регулювання питань громадянства в національному законодавстві України та інших держав.
2. Проблема подвійного громадянства. Міжнародне співробітництво з питань подвійного громадянства.
3. Правовий режим іноземців та осіб без громадянства. Мінімальні стандарти в галузі прав та основних свобод людини і їх вплив на правовий режим іноземців та осіб без громадянства. Національний режим: суть, зміст, особливості Режим найбільшого сприяння та його особливості в сучасному міжнародному публічному праві. Спеціальний та особливий режими.
4. Право притулку. Вирішення питання дипломатичного притулку на сучасному етапі. Правовий статус біженців. Міжнародне співробітництво з питань біженців. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців і проблеми захисту біженців в сучасних умовах.
5. Міжнародне співробітництво з питань дотримання прав людини і основних свобод. Основні універсальні акти з питань дотримання прав людини і основних свобод. Регіональні угоди з питань дотримання прав людини і основних свобод. Співробітництво з питань дотримання прав людини і основних свобод, на європейському континенті. Питання співвідношення прав людини і права нації, народу.
6. Проблема імплементації угод з питань дотримання прав людини і основних свобод. Норми міжнародного публічного права з питань дотримання прав людини і проблема втручання у внутрішні справи

держави. Роль міжнародних організацій у налагодженні міждержавного співробітництва в питаннях дотримання прав людини і основних свобод (спеціалізовані установи ООН. Регіональні організації), їх функції і повноваження.

7. Міжнародно-правовий контроль за дотриманням прав людини і основних свобод на універсальному (в рамках ООН) та регіональному рівнях.
8. Міжнародно-правовий захист прав людини і основних свобод на універсальному (в рамках ООН) та регіональному рівнях. Комітет ООН з прав людини. Європейський суд з прав людини і основних свобод.
9. Міжнародне співробітництво в боротьбі з масовими і грубими порушеннями прав людини. Основні міжнародно-правові документи. Міжнародних захист прав жінок і дітей.

Тема 7. Право міжнародних договорів.

1. Роль договору в сучасних міжнародних відносинах. Поняття права міжнародних договорів. Кодифікація права міжнародних договорів. Роль комісії міжнародного права ООН та рішень міжнародного Суду ООН у процесі кодифікації права міжнародних договорів. Міжнародні договори та односторонні акти у сучасному міжнародному публічному праві.
2. Суб'єкти (сторони) міжнародних договорів. Договори між державами. Договори за участю міжнародних організацій. Питання правоздатності міжнародних організацій у міжнародних договорах.
3. Класифікація міжнародних договорів. Види договорів за їх об'єктами. Особливості об'єктів договорів за участю міжнародних організацій.
4. Форма міжнародного договору. Його структура. Мови міжнародного договору.
5. Укладення міжнародного договору. Особливості укладення багатостороннього міжнародного договору. Повноваження щодо укладення договорів. Етапи (стадії) укладення міжнародних договорів.
6. Порядок набуття чинності міжнародного договору. Питання застережень до міжнародних договорів, юридичні наслідки застережень. Діяльність Міжнародного Суду ООН і питання застережень у міжнародних договорах.

7. Дія міжнародного договору. Порядок виконання міжнародних договорів. Міжнародний договір і треті держави чи міжнародні організації. Колізія міжнародних договорів. Проблема співвідношення міжнародного договору і національного законодавства. Імплементация міжнародних договорів. Забезпечення виконання міжнародних договорів.
8. Чинність міжнародних договорів.
9. Припинення і призупинення дії міжнародних договорів: юридичні підстави і правові наслідки. Вплив збройних конфліктів чи катаклізмів на дію міжнародних договорів.
10. Тлумачення міжнародних договорів. Об'єкти та джерела тлумачення міжнародних договорів. Суб'єкти тлумачення міжнародних договорів. Засоби та способи тлумачення міжнародних договорів.

Тема 8. Дипломатичне і консульське право.

1. Зовнішня політика, дипломатія і міжнародне публічне право. Розширення сфери дипломатії в сучасному світі.
2. Поняття дипломатичного і консульського права. Міжнародні конвенції з дипломатичного і консульського права: Віденські конвенції 1961, 1963, 1969 та 1975 р. р. Двосторонні консульські конвенції. Національне законодавство України про зовнішні зносини.
3. Органи зовнішніх зносин держави: внутрішні (глава держави, парламент, уряд, відомство зовнішніх зносин) та зовнішні (дипломатичні та консульські представництва, тимчасові органи). Роль інших державних органів в сфері зовнішніх зносин.
4. Дипломатичні представництва. Їх склад, структура і функції. Порядок призначення та відкликання дипломатичних представників. Класи дипломатичних представників і дипломатичні ранги.
5. Дипломатичні привілеї й імунітети дипломатичного представництва. Привілеї й імунітети дипломатичного персоналу, адміністративно-технічного персоналу та обслуговуючого персоналу. Обов'язки персоналу у країні перебування. Постійні представництва держав при ООН та інших міжнародних організаціях. Правові основи дипломатичної служби на Україні.

6. Правове регулювання організації і діяльності консульських установ. Відмінність консульських представництв від дипломатичних. Функції консульських установ. Класи консулів. Консульський патент і екзекватура. Консульські привілеї і імунітети.
7. Торговельне представництво. Поняття, порядок формування та функції торговельного представництва.

Тема 9. Мирні засоби вирішення міжнародних протиріч.

1. Мирні засоби – єдиний правомірний шлях вирішення спорів між державами. Зміст, становлення та розвиток принципу мирного врегулювання міжнародних спорів і його значення в сучасному світі.
2. Нормативно-правове закріплення та зміст мирного врегулювання міжнародних суперечностей. Конвенція про мирне вирішення міжнародних спорів 1907 р. Статут ООН. Декларація про принципи міжнародного публічного права 1970 р., Заключний акт 1975 р. Наради з питань безпеки і співробітництва в Європі тощо. Роль міжнародних організацій у процесі мирного врегулювання міжнародних протиріч.
3. Поняття "спір", "ситуація", "конфлікт" у міжнародних відносинах. Види міжнародних спорів.
4. Поняття і види мирних засобів вирішення міжнародних спорів в історичному розвитку. Системи засобів мирного вирішення спорів між державами. Міжнародні спори політичного і юридичного характеру і відповідні засоби їх вирішення.
5. Безпосередні переговори як головний початковий засіб врегулювання відносин між державами. Класифікація дипломатичних переговорів. Переговори двосторонні і багатосторонні. Значення переговорів на вищому рівні і на міжнародних конференціях.
6. Добрі послуги і посередництво. Спільне і відмінне між ними. Види посередництва у міжнародному публічному праві.
7. Міжнародна слідча та примирна процедура. Слідчі та узгоджувальні комісії. Порядок їх формування, характер прийнятих рішень. Міжнародні угоди про примирну процедуру.
8. Консультації як особлива форма переговорів між державами. Консультації факультативні та обов'язкові.

9. Правові засоби врегулювання міжнародних спорів. Міжнародні третейські суди (арбітражі). Історія розвитку і процедура діяльності третейських судів. Види міжнародних третейських судів. Постійна палата Третейського суду в Гаазі. Арбітражна процедура і правила арбітражного процесу. Конвенція з примирення і арбітражу в рамках ОБСЄ.
10. Міжнародний судовий розгляд. Загальні положення, юрисдикція міжнародних судових установ: факультативна і обов'язкова. Джерела права і процедура розгляду справ. Постійна палата Міжнародного правосуддя. Міжнародний Суд ООН. Компетенція і організація Міжнародного Суду ООН. Юрисдикція Міжнародного Суду ООН. Процедура розгляду справ. Рішення, консультативні висновки і постанови Міжнародного Суду ООН. Ставлення України до міжнародних судових процедур.
11. Особливості врегулювання міжнародних протиріч у рамках та за участю міжнародних організацій.

Тема 10. Міжнародно-правова відповідальність.

1. Поняття і юридична природа міжнародно-правової відповідальності: підстави, принципи, цілі. Кодифікація і прогресивний розвиток норм про міжнародно-правову відповідальність. Питання міжнародно-правової відповідальності в роботі Комісії міжнародного права ООН Роль інституту відповідальності в функціонуванні міжнародного публічного права.
2. Поняття і види міжнародних правопорушень. Міжнародні злочини і міжнародні делікти.
3. Міжнародно-правова відповідальність держави. Відповідальність держави за поведінку її органів і посадових осіб. Відповідальність держави за шкідливі наслідки правомірної діяльності. Обставини, що виключають відповідальність держави. Особливості відповідальності держави за міжнародні злочини. Процесуальні питання реалізації відповідальності держави.
4. Міжнародно-правова відповідальність міжнародних організацій. Спільні і особливі риси в порівнянні з відповідальністю держави.

5. Види і форми міжнародно-правової відповідальності. Система міжнародно-правової відповідальності. Форми відшкодування шкоди у міжнародному публічному праві (реституція, компенсація, сатисфакція) : поняття, співвідношення та взаємодія.
6. Поняття, суть та особливості санкцій міжнародних організацій у сучасному міжнародному публічному праві Місце санкцій міжнародних організацій у механізмі міжнародно-правового регулювання.
7. Поняття, суть та сучасна система контрзаходів у міжнародному публічному праві Місце контрзаходів у механізмі міжнародно-правового регулювання.
8. Кримінальна відповідальність фізичних осіб за міжнародні злочини. Основні міжнародно-правові акти про кримінальну відповідальність фізичних осіб. Особливості порядку притягнення до відповідальності.

Тема 11. Право міжнародних організацій.

1. Значення міжнародних організацій в сучасну епоху. Історія права міжнародних організацій та її основні етапи.
2. Міжнародна міждержавна організація: основні ознаки та класифікація. Членство в міжнародних організаціях.
3. Юридична природа міжнародних організацій. Статут організації як міжнародний договір особливого виду. Особливості міжнародної правосуб'єктності міжнародних організацій.
4. Організаційний механізм міжнародних організацій, основні тенденції його розвитку.
5. Загальна характеристика окремих міжнародних організацій, що відіграють важливу роль як на всесвітньому так і на регіональному рівні (ООН, її спеціалізовані установи, Рада Європи тощо).
6. Питання діяльності міжнародних конференцій (поняття, коло учасників, порядок роботи, види і правове значення актів конференцій).
7. Роль міжнародних неурядових організацій у міжнародних відносинах.

Тема 12. Міжнародне публічне право в період збройних конфліктів.

1. Поняття та кваліфікація збройного конфлікту у міжнародному публічному праві. Міжнародні збройні конфлікти і збройні конфлікти не міжнародного характеру.
2. Міжнародно-правові акти, що регламентують дії держав під час збройних конфліктів. Обов'язковість норм міжнародного публічного права, що стосуються збройних конфліктів, для всіх учасників цих конфліктів.
3. Початок ведення війни і його правові наслідки. Засоби і методи (способи) ведення війни, критерії їх оцінки. Нейтралітет у війні, його поняття і види.
4. Правовий статус учасників збройних конфліктів. Комбатанти і не комбатанти. Режим військового полону.
5. Міжнародно-правовий захист жертв війни. Питання захисту цивільного населення і невоєнних об'єктів.
6. Проблема захисту культурних цінностей під час збройного конфлікту.
7. Закінчення війни і її міжнародно-правові наслідки.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 13. Міжнародне морське право.

1. Поняття і кодифікація міжнародного морського права. Женевські конвенції з морського права 1958 р. і 1960 р. III конференція ООН з морського права 1973-1982 р., її значення. Конвенція ООН з морського права 1982 р., загальна характеристика, основні нові положення. Національне законодавство і морське право.
2. Види морських просторів. Поняття і склад морських просторів.
3. Правовий режим територіальних вод (територіального моря). Питання ширини територіальних вод (територіального моря) у міжнародному публічному праві. Територіальні води держав-архіпелагів. Юрисдикція прибережної держави в територіальному морі. Мирний прохід іноземних кораблів територіальними водами, його види та особливості.
4. Поняття і правовий режим прилеглої зони.
5. Поняття відкритого моря. Принцип свободи відкритого моря як загальноновизнаний стандарт сучасного міжнародного публічного права.

Правові питання регулювання судноплавства у відкритому морі. Правове регулювання промислів у відкритому морі. Принцип реального зв'язку між судном і державою прапора.

6. Режим виключної економічної (морської) зони. Національне законодавство з питань виключної економічної (морської) зони.
7. Основні питання міжнародно-правового режиму континентального шельфу. Регламентація ширини континентального шельфу. Порядок встановлення меж континентального шельфу. Національне законодавство з питань континентального шельфу.
8. Правовий статус міжнародного району морського дна ("Району") за Конвенцією ООН з морського права 1982 р. Діяльність міжнародних органів з морського дна.
9. Роль міжнародних організацій в сфері використання Світового океану.
10. Вирішення спорів у міжнародному морському праві. Механізм, який передбачається Конвенцією 1982 р.

Тема 14. Міжнародне повітряне право.

1. Поняття міжнародного повітряного права. Принципи міжнародного повітряного права. Основні конвенції, міжнародні правила, які приймає ІКАО з питань міжнародного повітряного права. Двосторонні авіаційні угоди. Міжнародні сполучення та міжнародні перевезення. Національне законодавство України про міжнародні сполучення.
2. Міжнародні польоти і режим повітряного простору. Правила польотів. Повітряний простір держави. Свободи повітряного простору. Міжнародний повітряний простір.
3. Проблеми регулювання міжнародних перевезень та комерційної діяльності авіапідприємств.
4. Роль міжнародних організацій в галузі цивільної авіації і в питаннях забезпечення безпеки польотів.
5. Співробітництво держав у боротьбі з незаконним втручанням в діяльність цивільної авіації.

Тема 15. Міжнародне космічне право.

1. Поняття міжнародного космічного права. Роль ООН в формуванні норм міжнародного космічного права. Правові аспекти співробітництва держав у використанні космічного простору в мирних цілях.
2. Міжнародно-правовий режим космічного простору (вакууму і небесних тіл). Обмеження військової діяльності в космосі. Проблема висотної межі державного суверенітету. Правовий режим використання геостаціонарної орбіти.
3. Міжнародно-правовий режим космічних об'єктів. Право власності на космічні об'єкти. Порядок реєстрації космічних об'єктів (апаратів)
4. Правовий режим космонавтів.
5. Міжнародно-правова відповідальність за шкоду, заподіяну космічними об'єктами. Держави та міжнародні організації як суб'єкти правовідносин відповідальності.
6. Діяльність міжнародних організацій в космічному просторі.
7. Міжнародно-правові проблеми використання космічної техніки.

Тема 16. Міжнародне співробітництво з окремих питань.

1. Загальна характеристика співробітництва держав з окремих питань
2. Поняття міжнародного співробітництва з економічних питань. Особливості міжнародного економічного права як галузі міжнародного публічного права. Роль міжнародного публічного і міжнародного приватного права в регулюванні міжнародних економічних відносин. Принципи міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації.
3. Необхідність міжнародного співробітництва в галузі охорони навколишнього середовища. Поняття міжнародного екологічного права. Міжнародне екологічне право (право навколишнього середовища) і національне законодавство. Роль міжнародних органів в інституційному механізмі міжнародно-правової охорони навколишнього середовища.
4. Співробітництво держав у боротьбі з міжнародною злочинністю. Форми співробітництва держав у боротьбі з міжнародною злочинністю. Видача злочинців. Міжнародна правова допомога. Переїняття кримінального

провадження. Національне законодавство про форми співробітництва держав у боротьбі з міжнародною злочинністю. Інтерпол – міжнародна організація кримінальної поліції. Укрбюро Інтерполу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

1. Ашавский Б.М. и др. Под ред. А.А. Ковалева, С.В. Черниченко. Международное право. – М.: Онега-Л, 2007. – 832 с.
2. Ануфриева Л.П., Бекашев Д.К., Устинов В.В. Международное публичное право. 3-е изд. Перер. и доп. – М.: ТМ ВЕЛБИ, из-во Проспект, 2004 – 928 с.
3. Бекашев К.А., Волосов М.Е. Международное публичное право. 2-е изд., перер. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. – 464с.
4. Бирюков П.Н. Международное право. 3-е изд. перер. и доп. – М.: Юристъ, 2006. – 658 с.
5. Блатова Н.Т., Мельков Г.М. Международное право в документах. 5-е изд., перер. и доп. – М. 2004. – 880 с.
6. Буткевич В.Г.(ред.). Мицик В.В., Задорожний О.В. Міжнародне публічне право: Основи теорії. – К.: Либідь, 2002. – 606 с.
7. Буткевич В.Г.(ред.). Мицик В.В., Задорожний О.В. Міжнародне публічне право: Основні галузі. – К.: Либідь, 2004.– 816 с.
8. Василенко В.А. Основы теории международного права. – Киев. Высшая школа. 1988. – 287с.
9. Вступ до міжнародного публічного права за Ейкхерстом. – Пер. П.Маланчук. – Харків: Консум, 2000. – 592с.
10. Глебов И.И. Международное право. – М.: Дрофа, 2006. – 367 с.
11. Действующее международное право. В 3-х томах. Сост. Колосов Ю.М. и Э.С. Кривчикова. Том 2, М.: Издательство Московского независимого института международного права, 1999. – 832 с.
12. Действующее международное право. В 3-х томах. Сост. Колосов Ю.М. и Э.С. Кривчикова. Том 3. М.: Издательство Московского независимого института международного права, 1999. – 832 с.
13. Дмитрієв А.І. Муравйов В.І. Міжнародне публічне право. – К., 2000. – 486 с.
14. Игнатенко Г.В., проф. Тиунов О.И. Международное право. 3-е изд., перер. и доп. – М.: Норма, 2005. – 624 с.

15. Каламкарян Р.А. Философия международного права. – М.: Наука, 2006. – 207 с.
16. Карташин В.А., Лукашева Е.А. Международные акты о правах человека. 2-е изд., доп. – М.: Изд-во НОРМА, 2002. – 944 с.
17. Лукашук И.И. Современное право международных договоров. В 2 т. Т 1. Заключение международных договоров. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 672 с.
18. Лукашук И.И. Современное право международных договоров. Том 2 Действие международных договоров. – М.: Волтерс Клувер, 2006. – 496 с.
19. Мартенс Ф.Ф. Современное международное право цивилизованных народов. В 2 т. Т 1. – М.: Зерцало, 2008. – 368 с.
20. Мартенс Ф.Ф. Современное международное право цивилизованных народов. В 2 т. Т 2. – М.: Зерцало, 2008. – 432 с.
21. Мережко А.А. История международно-правовых учений. – К.: Таксон, 2006. – 492 с.
22. «Международное право». Под ред. Бирюкова П. – М.: Юрист, 2001. – 416 с.
23. «Международное право». Сост. Н. Блатова, М. Мелков. – М. – 2000. – 834 с.
24. «Международное право». Под ред. Кузнецова В. – М.: Юрист, 2001. – 672 с.
25. «Международное право». Под ред. Тиунова О. – М.: Изд. НОРМА, 2001. – 584 с.
26. Нгуен Куок Динь Патрик Дайе, Алэн Пелле. Международное публичное право. В 2-х т / Нгуен Куок Динь. – Т.1. Кн. 1. Формирование международного права / Пер. с фр. – К.: Сфера. 2001.
27. Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Алэн Пелле. Международное публичное право. В 2-х т / Нгуен Куок Динь. – Т.2. Кн. 3: Международные отношения. / Пер. с фр. – К.: Сфера. 2001.
28. Права людини: основні міжнародно-правові документи. – Київ. Наукова думка. 1989. – 145 с.
29. Словарь международного права. – 2 изд., – М.: Международные отношения. 1986. – 245 с.
30. Словарь международного морского права. – М.: Международные отношения. 1985. – 253 с.
31. Словарь международного воздушного права. – М.: Международные отношения. 1988. – 190 с.

32. Тузмухамедов Б.Р. Международное право в конституционной юрисдикции. – М.: Юристъ, 2006. – 463 с.
33. Тимченко Л. Международное право. – Харків, Консул, 1999. – 528 с.
34. Тункин Г.И. Теория международного права – М.: Изд-во "Зерцало", 2006. – 416 с.
35. В.А. Уляницкий. Золотой фонд российской науки международного права. В 3 т. Т. 3. Международное право. – М., Международные отношения, 2010. – 488 с.
36. Шумилов В.М. Международное право. – М.: ТК Велби, 2007. – 488 с.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ З МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, особливості та значення міжнародного публічного права

1. Становлення міжнародного публічного права. Роль Французької буржуазної революції в розвитку основних інститутів міжнародного публічного права.
2. Поняття, суть та особливості міжнародного публічного права. Функції міжнародного публічного права та його роль в регулюванні міжнародних відносин. Система міжнародного публічного права.
3. Співвідношення міжнародного і внутрідержавного права.
4. Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного публічного права.

Нормативні акти:

1. Блатова Н.Т., Мельков Г.М. Международное право в документах. 5-е изд., перер.и доп. - М. 2004.- 880 с.
2. Действующее международное право. Т.1 – М. 1996. – с.7-65.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВРУ, 1996. – №30. – Ст.141.

4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року.// ВВРУ, 1990, №31,с.429

Література :

1. Баскин Ю.Я., Фельдман Д.И. История международного права. – М.: Международные отношения, 1990. – 205 с.
2. Бахновська І.П. Співвідношення національного і міжнародного права: огляд основних наукових концепцій // Держава і право: Юридичні і політичні науки. – 2006. – Вип. 34. – С. 54–59.
3. Бевз В. Міжнародне право та міжнародне приватне право: поняття, розмежування та визначення відповідної термінології.// Підприємництво, господарство і право. 2007. – № 4. – С. 7–12.
4. Буткевич О.В. У истоков международного права. – СПб.: Изд. Р.Асланова «Юридический центр Пресс», 2008. – 881 с.
5. Буткевич В. Декрет Гроціана: кодифікація, що поєднала дві формації і чотири системи права // Український часопис міжнародного публічного права, 2001. №1 – К., 2001. – С.3–10.
6. Василенко В.А.. Основы теории международного права. – Киев; Выща школа, 1988. – 287с.
7. Дідікін А. Сутність сучасного міжнародного права: основні підходи // Юридичний журнал. – 2011. – № 1. – С. 35–36.
8. Іванченко О.М. Теорія гармонізації монізму і дуалізму у співвідношенні норм національного та норм міжнародного права // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. –Вип. 52. – С 395–400.
9. Кияниця І. Внутрішньодержавне значення джерел міжнародного публічного права // Український часопис міжнародного публічного права, 2001. №1 –С.19-24.
10. Лукашук И.И. Сфера действия международного права // Сов. ежегодник международного права. 1985. – М. 1986. – С.83–101.
11. Марочкин Ю. Проблемы эффективности норм международного права. – Иркутск.; Издательство Иркутского университета 1988, – 148с.
12. Мартенс Ф.Ф. Современное международное право цивилизованных народов. В 2 т. Т 1. – М., Зерцало, 2008. – 368 с.
13. Мингазов Л.Х. Эффективность норм международного права. – Казань: Издательство Казанского университета, 1990. – 207с.
14. Мюллерсон Р.А. Международное публичное и международное частное право: соотношение и взаимодействие // Советский ежегодник международного права. 1985. – М. 1986. – С. 64–83.
15. Пушмин Э.А. Николаев А.Е. Объект международного правоотношения: (к определению понятия) // Сов. ежегодник международного права .1984. – М.; 1986. – с.104–115.
16. Ушаков Н.А. Проблемы теории международного права. – М.: Наука, 1988. – 188 с.

17. Фельдман Д.И. Система международного права. – Казань. Изд-во Казанского университета, 1983. – 119 с.

Тема 2: Основні принципи міжнародного публічного права.

1. Поняття, суть та особливості основних принципів міжнародного публічного права.
2. Загальна характеристика та особливості етапів формування система основних принципів сучасного міжнародного публічного права.
3. Нормативно-правовий зміст принципів міжнародного публічного права в галузі забезпечення міжнародного миру і безпеки.
4. Нормативно-правовий зміст принципів міжнародного публічного права в галузі міжнародного співробітництва.
5. Нормативно-правовий зміст принципів міжнародного публічного права в галузі дотримання прав людини та основних свобод.

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВРУ, 1996. – №30. – Ст.141.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року.// ВВРУ, 1990, №31, – С.429
3. Статут ООН. // Действующее международное право. Колосов Ю.М. Э.С. Кривчикова. В 2-х томах. Т. 1. – М.: Международные отношения, 2002. – С. 11 – 35.
4. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом ООН от 24.09.1970 г. // Действующее международное право. В 2-х томах. Т. 1. – М.: Международные отношения, 2002. – С. 36 – 43.
5. Заключительный акт Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе от 1.08.1975 г.// Действующее международное право. В 2-х томах. Т. 1. – М.: Международные отношения, 2002. – С. 45 – 48.
6. Декларация о недопустимости интервенции и вмешательства во внутренние дела государств. Резолюция 36/103 ГА ООН от 9.12.1981 г. // Действующее международное право. Т.1. – М. 1996. – С.99 -102.
7. Декларация об усилении эффективности принципа отказа от угрозы силой или её применения в международных отношениях. Резолюция 42/22 ГА

ООН от 18.11.1987 г. // Действующее международное право. Т.1. – М. 1996. – С.103–110.

Література:

1. Волова Л.И. Нерушимость границ – новый принцип международного права. – Ростов н/Д., Изд-во Ростов. ун-та, 1987. – 144с.
2. Волова Л.И. Принцип территориальной целостности и неприкосновенности в современном международном праве. – Ростов н/Д.: Издательство Ростовского ун-та. 1981. – 192 с.
3. Каламкарян Р.П. Принцип добросовестности в современном международном праве. – М.: Наука, 1991. – 167с.
4. Гарипов Р.Ш. Право коренных народов на самоопределение. // Московский журнал международного права. – 2010. –№ 3. – С.21–38.
5. Кунчишин А.М. Основные принципы международного права. // Вестник Киевского ун-та. Сер. Международные отношения и международное право. 1979. Вип.8. – С. 20–27.
6. Клименко Б.М., Ушаков Н.А. Нерушимость границ – условие международного права. – М.: Наука, 1975. – 168 с.
7. Левин Д.Б. Принцип мирного разрешения международных споров. –М.: Наука. 1977. –112 с.
8. Тиунов О.И. Принцип соблюдения международных обязательств. – М.: Международные. отношения, 1979. – 184 с.
9. Шестаков Л.Н. Императивные нормы в системе современного международного права. – М.: Изд-во Московского ун-та.1981.–120 с.
10. Цимбрівський Т.С. Принцип непорушності кордонів у механізмі міжнародно-правового регулювання // Наше право. – 2007. – № 4. – С. 71–75.
11. Цимбрівський Т.С. Історія встановлення принципу непорушності кордонів у міжнародному праві. // Економіка, фінанси, право. – 2008. – № 2. – С. 14 –18.
12. Цимбривский Т.С. Проблемы реализации принципа равноправия и самоопределения народов и верховенство права в международных отношениях. – Московский журнал международного права. 2010. – № 3 – С.39 – 48.

Тема 3. Джерела міжнародного публічного права

1. Поняття джерел міжнародного публічного права. Процес створення норм міжнародного публічного права.
2. Міжнародний договір як основне джерело міжнародного публічного права.

3. Міжнародно-правовий звичай. Взаємозв'язок договірних і звичаєвих норм.
4. Загальні принципи права і міжнародне публічне право.
5. Роль резолюцій міжнародних організацій у створенні норм міжнародного публічного права.
6. Доктрина міжнародного публічного права та праці видатних юристів – міжнародників як джерело міжнародного публічного права.

Нормативні акти:

1. Стаття 38 Статуту Міжнародного Суду ООН. // Действующее международное право. В 2-х томах. Колосов Ю.М. Э.С. Кривчикова. Т. 1. – М.: Международные отношения, 2002. – С. 414 – 415.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВРУ, 1996. – №30. – Ст. 141.

Література:

1. Даниленко Г.М. Обычай в современном международном праве. – М.: Наука. 1988. – 191 с.
2. Даниленко Г.М. Соотношение и взаимодействие международного договора и обычая.// Советский ежегодник международного права.1983. – М.: Наука, 1984. – С. 12 – 25.
3. Курс международного права в 7-ми томах. Т.1. – М.: Наука, 1989. – С.182–219.
4. Корецкий В.М. «Общие принципы права» в международном праве. – К. 1957.
5. Касьяк Н.Ф. Консенсус в современных международных отношениях: Международно-правовые вопросы. – М., Международные отношения, 1983. – 117 с.
6. Лихачев В.Н. Пробелы в современном международном праве. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1985. – 86 с
7. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. – М.: Изд-во БЕК, 1996. – С.73–135.
8. Рачков И.В. Односторонние акты государств: международно-правовые вопросы. // Государство и право. № 8. 2001 – М.: Наука, 2001. – С.73–88.
9. Э.Х. де Аречага. Современное международное право. – М.: Прогресс, 1983. – 351с.
10. Шемякін О.М. Резолюції міжнародних організацій як джерело сучасного міжнародного морського права // Часопис Київського університету права. – 2003. – № 2. – С. 69–74.
11. Щокін Ю. Роль національних судів у формуванні міжнародно-правових звичаїв // Вісник Академії правових наук України. – 2007. – № 4. – С 199–208.

12. Щокін Ю.В. Міжнародно-правовий звичай: проблеми теорії і практики. – Х. : Право, 2012. – 456 с.

Тема 4: Суб'єкти міжнародного публічного права.

1. Поняття та особливості суб'єктів міжнародного публічного права. Класифікація суб'єктів міжнародного публічного права.
2. Держава як основний суб'єкт міжнародного публічного права: правонаступництво держав.
3. Правосуб'єктність народів і націй які борються за самовизначення.
4. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
5. Державоподібні утворення як суб'єкти міжнародного публічного.
6. Проблема правосуб'єктності фізичних осіб та інших інституцій в міжнародному праві.

Нормативні акти:

1. Действующее международное право в 3-х томах. Т.1. – М.: МНИМП, 1996. – с.121-161.
2. Блатова Н.Т., Мельков Г.М. Международное право в документах. 5-е изд., перер.и доп. – М.: 2004. – 880 с.
3. Действующее международное право. В 2-х томах. Сост. Колосов Ю.М. Э.С. Кривчикова. Т. 1. – М.: Международные отношения, 2002. – С. 54 – 132.

Література:

1. Буткевич В.Г. Генеза доктрини міжнародної правосуб'єктності індивіда // Право України. – 2010. № 2. – С.44 – 45.
2. Вельяминов Т.М. Международная правосубъектность. // Советский ежегодник международного права. 1986. – М., 1987. – С.77–97.
3. Гурнак Л. В. Міжнародно-правове визнання недержавних і протидержавних суб'єктів (повстанських та національно-визвольних рухів). //Часопис Київського університету права. – 2010. №3. – С 287 – 295.
4. Курс международного права в 7-ми томах. Т.1. – М.: Наука, 1989. – С.159–181.
5. Курдюков Т.И. Государства в системе международно-правового регулирования. – Казань: Издательство Казанского ун-та, 1979. – 174с.

6. Каламкарян Р.А. Признание как односторонний юридический акт государства // Международно-правовые основы межгосударственного сотрудничества. – М., 1983. – С.53–69.
7. Калинин Г.Ф. Малые государства – полноправные субъекты международного права // Советское государство и право. №2, 1973. – С.75 – 80.
8. Каргополовс.Г., Юшкарев И.Ю. Человек – субъект не только международного частного, но и международного публичного права.// Международное публичное и частное право. № 3(7). 2002 г. – М.: 2002. – С.20 –26.
9. Кополович В. Питання правонаступництва держав у міжнародному праві.// Юридичний журнал Коментарі. Судова практики. – 2010. № 3. – С. 75 –76,
10. Куткевич О.В. Особливості інституту міжнародної правосуб'єктності в період давнини й раннього середньовіччя. // Часопис Київського університету права. – 2006.№2. – С.172 –177.
11. Литвиненко І.Л. Визнання держав у міжнародному праві // Університетські наукові записки: Часопис Хмельницького університету управління та права: Право. Економіка. – 2005. Вип. 1-2. – С. 238 – 243.
12. Лукашук И.И. Суверенная власть государства в механизме международно-правового регулирования. // Советский ежегодник международного права, 1977. – М.: 1979. – С.127–146.
13. Мельник А.Я. правонаступництво України щодо міжнародних договорів СРСР . – К.: Юридична думка, 2005.
14. Ноговіцина Ю.О. Міжнародно-правові аспекти правонаступництва України. – Київ. КНУ ім. Т. Шевченка, Інститут міжнародних. відносин. – К. : Промені, 2006.
15. Певезенцев О.Ю. Міжнародно-правове регулювання інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів. – К. : Знання, 2007.
16. Резнева М. Юридичні наслідки міжнародно-правового визнання. // Юридична Україна. – 2011. № 3. – С. 115 – 119.
17. Резнева М. Визнання, що мається на увазі: теорія та практика міжнародного права // Підприємництво, господарство і право. – 2011. № 3. – С 156 –159.
18. Тарасов О.В. Проблема визначення кола суб'єктів міжнародного права // Актуальні проблеми політики. – 2006. – Вип.29. –С. 130–134.
19. Тарасов О.В. Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії. монографія / О.В. Тарасов. – Х.: Право, 2014. – 522 с.
20. Тимченко Л.О. Незалежність Косова, інститут визнання держав та майбутнє міжнародного права / Л.О. Тимченко // Держава і право: Юридичні і політичні науки. 2008. – Вип. 40. – С. 509–515.
21. Топільницький М.В. Витоки інституту міжнародно-правового визнання держав / М.В. Топільницький // Юридична наука. – 2011. №1. – С 201–205.

22. Хонин В.Н. О специфике субъектов международно-правового регулирования // Вестник Киевского ун-та. Серия Международные отношения и международное право. 1975. Вып.1. – С.26 –38.
23. Черниченко О.С. Конкурентная юрисдикция государств и порождаемые ею проблемы межгосударственных отношений.// Международное публичное и частное право. № 4(8). 2002 г. – М.,2002. – с.20 –28.

Тема 5. Територія і міжнародне публічне право.

1. Поняття, значення і види територій в міжнародному праві.
2. Державна територія, її склад. Способи набуття та зміни державної території. Державні кордони.
3. Правовий режим міжнародних рік.
4. Правовий режим міжнародних каналів.
5. Правовий режим полярних просторів.

Нормативні акти:

1. Закон України “Про державний кордон України” від 4.11.1991р. з доповненнями від 18.06.1996р. //ВВРУ. 1992, №2. – Ст.5.
2. Договор об Антарктике от 1.12.1959г./ Действующее международное право. В 2-х томах. Сост. Колосов Ю.М. Э.С. Кривчикова. Т. 1. – М.: Международные отношения, 2002. – С. 138 – 144.
3. Конвенция о режиме судоходства по Дунаю // Действующее международное право. В 2-х томах. Сост. Колосов Ю.М. Э.С. Кривчикова. Т. 1. – М.: Международные отношения, 2002. – С. 144 – 153.
4. Конвенция об обеспечении свободного пользования Суэцким каналом от 1888 г./ Действующее международное право. В 2-х томах. Сост. Колосов Ю.М. Э.С. Кривчикова. Т. 2. – М.: Международные отношения, 2002.

Література:

1. Вылегжанин А.М. Подземный предел распространения суверенитета государства.// Государство и право. № 8, 2001 г. – М., 2001. – С. 68 –74.
2. Вылегжанин А.М. Вопросы толкования и исполнения Договора о Шпицбергене 1920 г. // Московский журнал международного права № 1 (77) 2010. – С. 4 – 30.
3. Голицин В.В. Антарктика: тенденции развития режима. – М.: Международные отношения, 1989. – 335с.
4. Э.Х. де Аречага. Современное международное право. – М.: Прогресс, 1983. – 351с.
5. Корбут В.М., Баскин Ю.Я. Международно-правовой режим рек: история и современность. – М.: Наука, 1987. – 160с.

6. Книш З. Договір про Антарктику 1959 року як основа сучасного міжнародно-правового режиму Антарктики // Підприємництво, господарство і право. – 2009. № 3. – С. 155–158.
7. Кулько А.В. Деякі аспекти вдосконалення міжнародно-правової регламентації судноплавства на Дунаї в умовах Європейської інтеграції // Держава і право: Юридичні і політичні науки. – 2009. – Вип. 45. – С 513–519.
8. Кулько А. Вдосконалення міжнародно-правового регулювання використання Дунаю в сучасних умовах // Український часопис міжнародного права. – 2007. № 1. – С. 110–111.
9. Трофимов В.М. Правовой статус Антарктики. – М.: Прометей. 1990. – 152с.
10. Хлестова И.О. Юрисдикционный иммунитет государства. – М.: ИД «Юриспруденция», 2007. – 217 с..

Тема 6. Населення і міжнародне публічне право.

1. Поняття населення у міжнародному публічному праві та його склад.
2. Громадянство і міжнародне публічне право.
3. Правове становище іноземців та осіб без громадянства.
4. Правове становище біженців та осіб, які шукають притулку.
5. Міжнародно-правовий механізм контролю за дотриманням прав людини і основних свобод.
6. Міжнародно-правовий захист прав людини і основних свобод.

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВРУ, 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Блатова Н.Т., Мельков Г.М. Международное право в документах. 5-е изд., перер.и доп. - М. 2004.- 880 с.
3. Права человека. Сборник международных документов. – М., 1990.
4. Права людини. Міжнародні договори України. – К., 1992.
5. Международная защита прав и свобод человека // Сб. Документов. – М., 1990.
6. Документы Копенгагенского Совещания по человеческому измерению // Международная жизнь. – 1990., №9.
7. Документы: Человеческое измерение СБСЕ // Московский журнал международного права. – 1991, №3-4.

8. Текст: Европейская конвенция о защите прав человека и основных свобод 1950 г. // Государство и право. – 1993, №4.

Література:

1. Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Теорія і практика : монографія. – К.: Києво-Могилянська акад., 2007.
2. Бурлак О.В. Поняття міжнародного стандарту в міжнародному праві прав людини // Вісник Академії правових наук України. – 2007. № 3. – С. 509 – 515.
3. Герасименко Є. С. Урегулювання проблеми біженців на міжнародному рівні: історико-правовий аспект // Південноукраїнський правничий часопис. – 2009. № 1. – С. 233 – 235.
4. Гнатівський М. Заборона катування в міжнародному праві: взаємодія міжнародного права прав людини, міжнародного гуманітарного права та міжнародного кримінального права // Український часопис міжнародного права. – 2005. №1. – С 21 –26.
5. Э. Жильбер. Процедура приема беженцев и лиц в поисках убежища.// Московский журнал международного права. № 1, 1998 г. – М.,1998. – С.92 –103.
6. Карпачова Н. Міжнародні стандарти у галузі прав і свобод людини та проблеми їх реалізації в Україні // Право України. – 2009. № 4. – С. 4 –21.
7. Концепция универсальности прав человека как общечеловеческой ценности. // Московский журнал международного права. – № 1 (81) 2011. – С. 3 – 13.
8. Климович О. Право прав людини як *ius cogens* сучасного міжнародного права // Право України. – 2008. № 1. – С. 30 – 34.
9. Орзих М. Міжнародно-правові стандарти і права людини в Україні // Право України, – 1992, №4.
10. Олауссон Мари. Беженцы и вынужденные переселенцы в странах СНГ. // Московский журнал международного права. № 1, 1998 г. – М.,1998. – С.103 –117.
11. Паліюк В.П. Міжнародні судові установи і захист прав людини та основних свобод : навч.-практ. посібник - Миколаїв : Атол, 2006.
12. Панова Г.В. Історія становлення та розвитку поняття «біженець» відповідно до міжнародно-правової доктрини // Держава і право: Юридичні і політичні науки. – 2005. – Вип. 28. – С 288–295.
13. Поєдинок О.Р. Законодавство України про біженців у світлі міжнародно-правових стандартів захисту: недоліки та шляхи вдосконалення // Актуальні проблеми держави і права. – 2009. – Вип. 50. – С. 453 – 459.

14. Э.Фелнер. Конвенция 1951 г. О статусе беженцев и современность.// Московский журнал международного права. № 1, 2001 г. – М., 2001. – С.18–35.
15. Урум Д.И. Особенности формирования в международном праве норм защиты прав человека.// Международное право. № 5 (14), 2001 г. – М.,2001. – С.138–152.

Тема 7. Право міжнародних договорів

1. Поняття та правова природа міжнародного договору. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р.
2. Порядок та стадії укладення міжнародного договору.
3. Дія міжнародного договору (в часі, просторі, щодо третіх сторін). Чинність і не чинність міжнародного договору.
4. Підстави припинення та призупинення дії міжнародних договорів.
5. Тлумачення міжнародних договорів.

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВРУ, 1996. – №30. – Ст.141.
2. Закон України “Про міжнародні договори України” від 22 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. 1994, №10, ст.45.
3. Закон України “Про правонаступництво України” від 12 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991, №46. – Ст. 617.
4. Венская конвенция о праве международных договоров. Комментарий. – М., Юрид. Лит. 1997. – 336 с.
5. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1986 р. // Действующее международное право. Т.1. – М.: 1996. – С.372–409.

Література:

1. Венская конвенция о праве международных договоров. – М.: Юрид. лит. 1997. – 336 с.
2. Дружков М.И. Заключение многосторонних договоров в рамках и под эгидой международных организаций. – К.: Наук. думка, 1986. – 114.
3. Захарова Н.В. Выполнение обязательств, вытекающих из международного договора. – М.: Наука, 1987. – 140 с.
4. Курс международного права в 7-ми томах – т.4 – М, 1990. – С.5–90.
5. Колесник В.В. Кодификация правил об оговорках к международным договорам.// Международное публичное и частное право. № 3 (7).2002 г. – М.,2002. – С.27–34.

6. Макаревич М. Віденська конвенція про право міжнародних договорів // Радянське право, 1986, №11.с.84-93.
7. Мюллерсон Р., Чалый А. Проблема действительности договора, заключенного в нарушение норм внутригосударственного права. // .СЕМП, 1986. – М., 1987.
8. Талалаев А.Н. Международные договора в современном мире. – М.: Междунар. отношения, 1973. – 247 с.
9. Талалаев А.Н. Право международных договоров: действие и применение. – М., 1985. – 294с.
10. Талалаев А.Н. Право международных договоров: Договоры с участием международных организаций. – М., 1989. – 271с.
11. Талалаев А.Н. Право международных договоров: Общие вопросы. – М., 1980.– 302с.
12. Ульянова Н.Н. Общие многосторонние договоры в современных международных отношениях. – Киев, 1982. – 46с.
13. Шатров В.П., Шилтах В.Х. Неправомерные договора и международное право. – М. – Из-во УДН, 1986. – 59с.
14. Шульгас.В. Значение договора в регулировании международных отношений.// Международное публичное и частное право. № 1.2001 г. – М.,2001. – С.11 –13.

Тема 8. Дипломатичне і консульське право.

1. Органи зовнішніх відносин держави і їх система. Кодифікація норм дипломатичного права.
2. Порядок призначення, структура і персонал дипломатичного представництва. Функції дипломатичного представництва. Класи і ранги дипломатичних представників.
3. Привілеї і імунітети дипломатичного представництва.
4. Поняття і кодифікація норм консульського права. Встановлення і припинення консульських відносин.. класи консулів. Функції консульських установ.
5. Торговельне представництво.

Нормативні акти:

1. Конституція України.// ВВРУ, 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Венская конвенция о дипломатических сношениях от 1961 г. // Международное право в документах. – М., Юрид.лит. – 1982.

3. Указ Президента України “Про положення про дипломатичне представництво України за кордоном” від 22 жовтня 1992р. // Голос України, від 28 жовтня 1992р.
4. Указ Президента України “Про положення про дипломатичні представництва і консульські установи іноземних держав в Україні” від 10.06.93 р. // Голос України, від 26.06.93 р.
5. Консульський Статут України. 2 квітня 1994 р. // Інформаційно-довідковий бюлетень з консульських питань. – Київ, 1996. Вип.1,с.68-86.

Література:

1. Аваков М.М., Ильин Ю.Д. Венская конвенция по консульским сношениям // Советский ежегодник международного права, 1963. – 1965. – С.271–290.
2. Блищенко И.П. Дипломатическое право. – М., 1990. – 267с.
3. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної та консульської служби. – К., 1998. – 145с.
4. Бобылёв Г.В., Зубков. Основы консульской службы. – М., 1986. – 319с.
5. Машев Д. Дипломатическое и консульское право. – София, 1986.
6. Петренко Н.И. Основы консульского права. – М., 1986. – 83с.
7. Сандровский К.К. Право внешних сношений. – Киев, 1986. – 328с.
8. Соловьёв Э.Я. Основы дипломатического права. – М.: Ось-89, 2005. – 144 с.
9. Соловьёв Э.Я. Основы консульского права. – М.: Ось-89, 2005. – 160 с.

Тема 9. Мирні засоби вирішення міжнародних протиріч.

1. Зміст, становлення і розвиток принципу мирного вирішення міжнародних спорів і його значення у сучасному світі.
2. Поняття та види міжнародних спорів
3. Безпосередні переговори – як головний засіб вирішення міжнародних спорів.
4. Добрі послуги і посередництво.
5. Слідча та примирна процедури.
6. Міжнародний арбітражний (третейський) та судовий розгляд.

Нормативні акти:

1. Устав ООН // Действующее международное право. – М., 1996. – С.7-33.
2. Устав Международного Суда ООН. // Действующее международное право. – М., 1996. – С.797–810.
3. Манильская декларация о мирном разрешении международных споров от 15 ноября 1982 г.// Там же, – С.811–816.

4. Общий акт о мирном разрешении международных споров от 26 сентября 1928г.// Действующее международное право. – М., 1996. – С.788–796.

Література:

1. А. Х. Абашидзе, А. М. Солнцев, К. В. Агейченко. Мирное разрешение международных споров: современные проблемы. – М.: РУДН, 2011. – 307 с.
2. Анисимов Л. Н. Международно-правовые средства разрешения международных споров (конфликтов). – Л.: ЛГУ, 1975. – 164 с.
3. Бараташвили Д. Международно-правовые принципы мирного сосуществования // Международная жизнь. – 1996. №1. – С. 39–43.
4. Гринчак В.А. Дипломатичні засоби мирного врегулювання міжнародних суперечностей (міжнародно-правові аспекти) : монографія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 188 с.
5. Лазарев С Л. Международный арбитраж. – М., 1991. – 150с.
6. Левин Д. Б. Принцип мирного разрешения международных споров - М., 1977. - 112 с.
7. Мамон З. Міжнародний арбітраж як засіб мирного вирішення міжнародних спорів / З. Мамон // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2010. - № 3. - С. 3-9.
8. Худойкина Т.В. Мирное урегулирование и разрешение споров. //Московский журнал международного права, 1998., № 3. – С.52–60.
9. Шатуновский С.В. Развитие средств и методов мирного урегулирования споров. // Московский журнал международного права, 1996., №1. – С.198–204.
10. Шинкарецкая Г.Г. Международная судебная процедура. – М.. 1992. – 231 с.
11. Энтин М.А. Суд Европейских сообществ. – М., 1987. – 98с.
12. Ясносокирский Ю.А. Миротворчество: некоторые концептуальные аспекты политического урегулирования конфликтов и крупных ситуаций. //Московский журнал международного права, 1998., № 3. – С.46–52.

Тема 10. Відповідальність у міжнародному праві.

1. Поняття, суть та особливості міжнародно-правової відповідальності. Кодифікація права міжнародно-правової відповідальності.
2. Підстави міжнародно-правової відповідальності.
3. Види та форми міжнародно-правової відповідальності.
4. Санкції та контрзаходи у міжнародному праві.

Нормативні акти:

1. Блатова Н.Т., Мельков Г.М. Международное право в документах. 5-е изд., перер.и доп. - М. 2004.- 880 с.
2. Международное право в документах. – М., Юрид. лит.,1982. Раздел XVIII, VIII.

Література:

1. Вадапалас В.Д., Василенко В.А., Курис П.М. Ответственность в международном праве. Курс международного права. – М., 1990. Т.3.
2. Вадапалас В.Д. Осуществление международно-правовых санкций. СЕМП, 1988. –М., Наука, 1989. – С. 71–86.
3. Вадапалас В.Д. Развитие института международно-правовой ответственности. Международное право в современном мире. М.: М/О, 1991.
4. Василенко В.А. Международно-правовые санкции. – Киев. 1982. – 230 с.
5. Ибрагимов А.М. Теоретический анализ международно-правовых санкций и гарантий в свете их сопоставимости. // Международное публичное и частное право. № 1 (64) 2012. – С. 8–10.
6. Каламкарян Р.А. Юридические последствия правомерного поведения государств. – М., Наука. 1987.
7. Коваленко С.О. Місце інституту відповідальності міжнародних організацій у міжнародно-правовій практиці та національному праві держав // Держава і право: Юридичні і політичні науки. – 2008. – Вип. 41. – С. 607–611.
8. Коваленко С.О. Фінансова відповідальність міжнародних організацій у нормах міжнародного права // Адвокат. – 2008. – № 4. – С. 26–29.
9. Коваленко С.О. Застосування міжнародних звичаєвих норм до відповідальності міжнародних організацій // Юридичний журнал. – 2010. № 5. – С. 75–79.
10. Кононова К.О. О некоторых условиях применения контрмер в современном международном праве // Международное публичное и частное право. – 2010. № 5. – С. 10–12.
11. Курис П. Международные правонарушения и ответственность государства. – Вильнюс 1973. – 279 с.
12. Лукашук И.И. Концепция права международной ответственности.// Государство и право. № 4, 2003 г. – М., 2003. – С. 79–87.
13. Раскалей С Б. Объективная ответственность государств в международном праве. – Киев: Наукова думка. 1985. – 120 с.
14. Ушаков Н.А. Основания международной ответственности государств. – М.: М/О 1983. – 181 с.

15. Щукин А.В. Ответственность государств за международно-противоправные деяния: механизм реализации. – Минск, Белорус. Наука, 2006. – 162 с.

Тема 11. Право міжнародних організацій.

1. Поняття, суть та особливості міжнародних організацій.
2. Історія утворення ООН. Цілі та мета діяльності ООН.
3. Головні органи ООН:
  - а) Генеральна Асамблея;
  - б) Рада Безпеки;
  - в) Економічна і Соціальна Рада;
  - г) Секретаріат ООН;
4. Рада Європи.

Нормативні акти:

1. Блатова Н.Т., Мельков Г.М. Международное право в документах. 5-е изд., перер.и доп. – М. 2004. – 880 с.

Література:

1. ООН и современные международные отношения. – М., 1966.
2. Кривчикова Э.С. Главные органы ООН. – М.: МГИМО., 1989.
3. Крылов Н.Б. Принципы участия государств в системе ООН. – М., 1986.
4. Крылов Н.Б. Правотворческая деятельность международных организаций. – М., 1988.
5. Международные организации./ Под ред. И.П. Блищенко. М., 1994.
6. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Нові тенденції в міжнародно-правовом регулюванні. – М., 1998.
7. Федоров В.В. К вопросу о повышении эффективности ООН // Советский ежегодник международного права 1985. – М., 1986. – С. 196–202.

Тема 12. Міжнародне публічне право у період збройних конфліктів

1. Міжнародно-правова регламентація збройних конфліктів.
2. Правовий режим учасників збройного конфлікту.
3. Закони і звичаї ведення збройних конфліктів.
4. Міжнародно-правовий захист жертв війни і цивільних об'єктів
  - а) правовий режим захисту військовополонених;
  - б) захист цивільного населення в період збройних конфліктів;

- в) правовий режим військової окупації;
  - г) міжнародно-правовий режим культурних цінностей
5. Нейтралітет під час війни.

Нормативні акти:

1. Женевские конвенции от 12 августа 1949 года и Дополнительные протоколы к ним. – М., 1994.
2. Международное гуманитарное право в документах. – М., 1996.
3. Международные акты ограничения и гуманизации средств ведения войны и защиты жертв // Международное право в документах. – М., 1982.

Література:

1. Батырь В.А. Международное гуманитарное право. – М.: ЗАО Юстицинформ, 2006. – 336 с.
2. Буше-Сольные Ф. Практический словарь гуманитарного права. – М.: Изд-во "МИК", 2004. – 552 с.
3. Стокгольмская декларация о предотвращении случайной ядерной войны // Международная жизнь. – 1991, №1.
4. Ганюшкин Б.В. Вооруженные конфликты нового поколения.// Международное право. – № 3/2001/12. – М., 2001. – С.215–228.
5. Гассер Х.П. Международное гуманитарное право. Введение. – М., 1995.
6. Ісакович С.В. Проблеми міжнародної безпеки в концепції нової Конституції України // Український часопис міжнародного публічного права. К., 1992, №1.
7. Кальсховен Ф. Ограничения методов и средств ведения войны. – М., 1994.
8. Мелков Г.М. Нейтралитет в войне // СЕМП, 1978. – М., 1980.
9. Мюррей К. Применение дополнительного материала протокола №1 к Женевским конвенциям в ЮАР // Московский журнал международного права. № 3, 1994
10. Пикте Ж. Развитие и принципы международного гуманитарного права. – М., 1993.
11. Фуркало В.В. Гуманизация вооруженных конфликтов // Критерии запрещения и организации применения средств ведения войны. – Киев, 1990.
12. Фуркало В.В. Международно-правовая защита гражданского населения в условиях вооруженных конфликтов. – Киев, 1981.

13. Эмин В.Г. Региональные конфликты и международное право // Советское государство и право. – 1988, №11.
14. Сырхаев А.А. Сравнительно-правовое исследование термина «частная военная компания». // Международное публичное и частное право. № 1 (64) 2012. – С. 19 -21.
15. Трибунский А.В. Защита гражданского населения во время вооруженных конфликтов.// Московский журнал международного права. – № 1/98/29. – М.,1998. – с.119-131.

Тема 13. Міжнародне морське право.

1. Поняття і кодифікація міжнародного морського права. Конвенція ООН з морського права 1982 року.
2. Правовий режим територіальних вод (територіального моря). Поняття і правовий режим прилеглої зони.
3. Правовий режим відкритого моря. Свободи відкритого моря.
4. Режим виключної (морської) економічної зони.
5. Правовий режим континентального шельфу.
6. Правовий статус міжнародного району морського дна (“Району”) за Конвенцією ООН 1982 року.

Нормативні акти:

1. Конвенция ООН по морскому праву 1982 г. Действующее международное право. В 3 т. – М., 1997.Т.3.Разд. XX.
2. Закон „Про виключну (морську) економічну зону України” .// ВВРУ, !995, № 21. – Ст.152.

Література:

1. Авраменко И.М. Справочник. Международное морское право в документах. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2001, – 320с.
2. Аджаров К.А. Мировой океан: правовой режим. – Краснодар, 1983. – 95 с.
3. Аношкина И.А. Правовой режим территориального моря на примере законодательства ряда государств Балтийского и Черноморского регионов.// Московский журнал международного права. № 4/2001/44. – М., 2001. – с.188-199.
4. Баймуратов М.А., Досковский В.Г. Международно-правовой режим континентального шельфа - О.: Юридична література, 2001.- 72 с.

5. Василенко В.А., Высоцкий А.Ф., Рыбальчик Д.Э. Международное морское право. – Киев. 1988. – 186с.
6. Гаврилин Д.А. Теоретические проблемы имплементации Конвенции ООН по морскому праву 1982 года в правовой системе РФ.// Московский журнал международного права. № 4/2001/44. – М., 2001. – с.179-187.
7. Головатый С.П. 200 – мильная экономическая зона и Мировой океан. (международно-правовые проблемы). – К., Наукова думка, 1984. – 167с.
8. Лазарев М.И. Теоретические вопросы современного международного морского права. – М., Наука, 1983. – 301с.
9. Молодцов С.В. Международное морское право. – М., М/О, 1987. – 271с.
10. Прусс В., Боевич В., Короткий Т. Международно-правовые аспекты безопасности мореплавания. – Одесса, ЛАТСТАР, 2001. – 132с.
11. Сокиркин В.А., Шитарев В.С. Международное морское право. – М.: Изд-во РУДН, 2006. – 300 с.
12. Чернявський А. Покладення на державу обов'язку припинити діяльність, що приводить до забруднення вод відкритого моря, як форма її міжнародно-правової відповідальності // Підприємництво, господарство і право. – 2007. № 11. – С. 115–119.
13. Шинкарецкая Т.Т. Международно-правовые аспекты делимитации морских пространств.// Советский ежегодник международного права. 1984. – М., 1986. – С.172–190.
14. Яковлев И.И. Международный орган по морскому дну. – М., М/О, 1986. – 157с.
15. Шем'якін О., Короткий Т. Про делімітацію континентального шельфу між Україною і Румунією.// Право України. – 1998. – №9.

Тема 14. Міжнародне повітряне право.

1. Поняття та кодифікація міжнародного повітряного права
2. Міжнародні польоти і режим повітряного простору.
3. Роль міжнародних організацій в галузі цивільної авіації в питаннях забезпечення безпеки польотів. ІКАО – міжнародна організація цивільної авіації.
4. Співробітництво держав у боротьбі з незаконними втручаннями в діяльність цивільної авіації.

Нормативні акти:

1. Чиказька конвенція цивільної авіації 1944 р. Действующее международное право в 3 томах. – М., 1999г.

Література:

1. Бордунов В.Д. Правовой механизм деятельности международной авиационной организации. – М., Наука, 1989. – 169с.
2. Даниленко Г.М. Граница между воздушным и космическим пространством в современном международном праве.//Советское государство и право. № 9.1984. – с. 71-79.
3. Дежкин В.Н. Правовое регулирование международных воздушных сообщений. М., Ю/Л, 1987. – 191с.
4. Малеев Ю.Н. Международное воздушное право: Вопросы теории и практики. М., М/О, 1986. – 239с.
5. Международное воздушное право. Кн.. 1-2./ Отв. Ред А.П.Мовчан. М., 1980 -1981. – Кн., -1980 – 351с., Кн.. 2 – 1981 – 366с.
6. Мезенцев А.В. Современные международно-правовые вопросы управления воздушным движением.// Московский журнал международного права. № 2. 1997.
7. Словарь международного воздушного права. – М., М/О, 1988. -190с.
8. Товмасян М.Д. Международно-правовые вопросы национальной принадлежности (национальности) воздушного судна.// Московский журнал международного права. № 3/2001/43. – М., 2001. – с.178-182.

Тема 15. Міжнародне космічне право.

1. Поняття та джерела міжнародного космічного права.
2. Міжнародно-правовий режим космічного простору та небесних тіл.
3. Міжнародно-правовий режим космічних об'єктів.
4. Правовий режим космонавтів.
5. Діяльність міжнародних організацій в космічному просторі.

Нормативні акти:

1. Договор о принципах деятельности государств по исследованию и использованию космического пространства, включая Луну и другие небесные тела 1967 г.//Международное публичное право. Сб.документов. Т.2. – М., 1996.
2. Конвенция о регистрации объектов, запускаемых в космическое пространство. 1974 г. Там же.
3. Действующее международное право в 3 томах. – М., 1999г.
4. Космічне право України. Збірник національних і міжнародних правових актів. – К. Юрінком Інтер.2001. – 352с.

Література:

1. Даниленко Т.М. Граница между воздушным и космическим пространством в современном международном праве// Советское государство и право. – 1989, №9. – с.71-79.
2. Деказонов Р.В. Юридическая природа космического пространства небесных тел и их ресурсов// Космос и право. – М., 1980. – с.46 -61.
3. Жуков Г.П. Космос и мир. – М., Наука, 1985. -86с.
4. Международное космическое право. – М., М/О, 1985. – 205с.
5. Остин А. Мердэн. Международная стандартизация космических систем свяжи.// Московский журнал международного права. – 1992, №1.
6. Постышев В.М. Освоение космоса и развивающиеся страны. (Международно-правовые проблемы). – М., Наука, 1990. – 189с.
7. Зотова О.В.. Колосов Ю.М. Правовой режим космического пространства как важнейший элемент поддержания международного мира и безопасности. // Московский журнал международного права. – № 2/2001/42. – М.,2001. – с.204-209.

Тема 16. Міжнародне співробітництво з окремих питань.

1. Загальна характеристика співробітництва держав з окремих питань
2. Поняття та джерела міжнародного співробітництва з економічних питань. Принципи міжнародного економічного права.
3. Поняття та джерела міжнародного співробітництва в галузі охорони навколишнього середовища. Поняття міжнародного екологічного права.
4. Співробітництво держав у боротьбі з міжнародною злочинністю. Форми співробітництва держав у боротьбі з міжнародною злочинністю.

Нормативні акти:

1. Женевська Конвенція про боротьбу із підробкою грошових знаків 1929 р. Валеев Р.А, Тарханав И.А., Каюмова А.Р. Международное уголовное право в документах: Учебное пособие. В 2 т. Т.1. - М., Статут, 2010.
2. Договір про охорону мистецьких і наукових установ та історичних пам'ятників 1935 р.; - Там само.
3. Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р.;
4. Єдина конвенція про наркотичні засоби 1961 р.;
5. Конвенція про попередження і покарання за злочини проти осіб, що користуються міжнародним захистом, в тому числі і дипломатичні агенти 1973 р.;
6. Конвенція про боротьбу із вербуванням, використанням, фінансуванням чи навчанням наймачів 1989 р.

7. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р.;
8. Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми людьми 1949 р.;
9. Додаткова конвенція про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв схожих на рабство 1956 р.;
10. Токійська конвенція про злочини і деякі інші акти, що учиняються на борту повітряних суден 1963 р.;
11. Гаазька конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден 1970 р.;
12. Монреальська конвенція про боротьбу з незаконними актами, направленими проти безпеки цивільної авіації 1971 р.;
13. Конвенція про психотропні речовини 1971 р.;
14. Конвенція про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 р.;
15. Міжнародна конвенція про боротьбу з захопленням заручників 1979 р.;
16. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу 1980 р.;
17. Конвенція про заборону воєнного чи будь-якого іншого ворожого використання впливу на навколишнє середовище 1976 р.;

Література:

1. Антонян Ю.М. Терроризм. Криминологическое и уголовно-правовое исследование. – М., 2000.
2. Бабій Л.В. Формування політики співпраці України з міжнародними економічними організаціями в системі ООН // Юриспруденція: теорія і практика. - 2009. - № 11. — С. 25 - 32.
3. Бабій Л.В. Роль над національності міжнародних економічних організацій у формуванні глобального економічного правопорядку // Право України .- 2010.- № 1.- С. 155-162.
4. Блищенко И.П. Международное уголовное право. – М.,1995.
5. Бородин С.В., Ляхов Е.Г. Международное сотрудничество в борьбе с уголовной преступностью. – М., 1983.
6. Волженкина В.М. Выдачи лиц для привлечения к уголовной ответственности или приведения приговора в исполнение. – М., 1998.
7. Вільчак Я.М. Правосуб'єктність міжнародних економічних організацій системи ООН у сучасному міжнародному праві // Університетські наукові записки : Часопис Хмельницького ун -ту управління та права : Право. Економіка. Управління. - 2005. - Вип. 4. - С. 280 - 284.
8. Галенская Л.Н. Правовые проблемы сотрудничества государств в борьбе с преступностью. – Л., 1978.
9. Дагель П.С. Международное уголовное право. – Владивосток, 1979.

10. Игнатенко Г.В. Международное сотрудничество в борьбе с преступностью. – Свердловск, 1980.
11. Іванський А.Й. До питання про визначення поняття «міжнародне фінансове право» // Актуальні проблеми держави і права. - 2007. - Вип. 36. - С. 347 - 351.
12. Иногамова – Хегай Л.В. Международное уголовное право. – СПб., 2003.
13. Карпец И.И. Преступления международного характера. – М., 1979.
14. Карпец И.И. Международная преступность.- М., 1988.
15. Каюмова А.Р. Международное уголовное право. – Казань, 1988.
16. Международное уголовное право. (Под общ. Ред. Кудрявцева В.Н.) – М., 1999.
17. Наумов А.В., Лукашук И.И. Международное уголовное право. – М., 1999.
18. Панов В.П. Международное уголовное право. – М., 1997.
19. Печуляк В. Міжнародні економічні організації в механізмі регулювання міжнародного економічного співробітництва // Підприємництво, господарство і право. - 2006. - № 8. - С. 137 -141.

Навчальне видання

Володимир Антонович Гринчак

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного права

“МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО”

ПРОГРАМА КУРСУ

для студентів юридичного факультету

Відповідальний за випуск –

Комп’ютерний набір –

Макетування –

Умовних друкованих аркушів – 1,5. Наклад – 50.

Надруковано малим видавничим центром юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.
79000, м.Львів, вул. Січових Стрільців, 14.
E-mail: publlaw@law.Franko.Lviv.ua